

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

«Затверджую»

Завідувач кафедри

садово-паркового та лісового господарства

_____ (Т.І. Мельник)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(СИЛАБУС)

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА «ОЗЕЛЕНЕННЯ НАСЕЛЕНИХ МІСЦЬ»

Спеціальність: 206 Садово-паркове господарство

Освітня програма: Садово-паркове господарство

Факультет: Агротехнологій та природокористування

2020–2021 навчальний рік

Робоча програма з навчальної практики «Озеленення населених місць» для студентів спеціальності 206 Садово-паркове господарство.

Розробники:

к.б.н., завідувач кафедри
садово-паркового та лісового господарства Мельник Т.І

ст. викладач кафедри
садово-паркового та лісового господарства Сурган О.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Завідувач кафедри садово-паркового
та лісового господарства _____

(підпис)

(Мельник Т.І.)
(прізвище та ініціали)

© СНАУ, 2020 рік

© Мельник Т.І., Сурган О.В., 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 0,4	Галузь знань: 20 Аграрні науки та продовольство – для 2 курсу		
Модулів – 1	Спеціальність: - 206 Садово-паркове господарство	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2020-2021-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 0 год.		Курс	
Загальна кількість годин для денної форми навчання - 12		3 -й	
		Семестр	
	6 -й		
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - отримати знання, які будуть використані студентами в наступному семестрі під час слухання теоретичного курсу і виконання практичних занять з дисципліни «Озеленення населених місць», набуття практичних вмінь виконання різних видів робіт, пов'язаних з побудовою системи озеленення міст та прийомів озеленення. Місце проходження практики – садово-паркові об'єкти міста Суми.

Завданням практики передбачено:

- Ознайомити з функціями зелених насаджень;
- Ознайомити з елементами озеленення та їх використанням в організації населених місць;
- Ознайомити з загальною характеристикою об'єктів озеленення;

- Ознайомити з особливостями озеленення об'єктів обмеженого користування;

- Ознайомити з особливостями озеленення об'єктів спеціального призначення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- функції зелених насаджень у міському середовищі;
- елементи озеленення та їх використання в архітектурно-планувальній організації населених місць;

- загальну характеристику об'єктів озеленення;

уміти:

- володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства;

- володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста;

- розуміти законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали з організації та ведення садово-паркового господарства.

За результатами вивчення дисципліни студент має досягти наступних програмних компетентностей та результатів навчання:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 1);
- Навички використання фундаментальних розділів природничих і математичних наук (ЗК 4);

- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел та до проведення наукових досліджень на відповідному рівні (ЗК 6);

- Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення, розробляти та управляти виробничими проектами (ЗК 8).

Фахові компетентності:

- Базові знання зі спеціалізованих підрозділів аграрної науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатація компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт і т. інше) (ФК 1);

- Практичні навички з принципів розмноження та вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення і експлуатації об'єктів садово-паркового господарства (ФК 2);

- Уміння продемонструвати знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, теорій і правил вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань та інженерно-технічного обладнання в об'єктах садово-паркового господарства (ФК 3);

- Обчислювальні уміння та навички оброблення дослідних даних, пов'язаних із інформацією вирощування посадкового матеріалу декоративних рослин, проектування, створення та експлуатації компонентів рослинних угруповань та інженерно-технічного обладнання в об'єктах садово-паркового господарства (ФК 9).

Програмні результати навчання:

- Здатність володіння на операційному рівні методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, культивування декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста (ПРН 7).

- Здатність демонструвати знання і розуміння фундаментальних наук (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт і т. інше) в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садово-паркового господарства (ПРН 8).

- Проектування та організація заходів із формування об'єктів садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових вимог (ПРН 11).

3. Програма навчальної практики

МОДУЛЬ 1

1.1. Соціально-екологічні передумови озеленення.

Питання урбанізації й озеленення. Функції зелених насаджень у міському середовищі. Рекреаційна функція зелених насаджень.

1.2. Елементи озеленення та їх використання в архітектурно-планувальній організації населених місць.

Класифікація деревно-чагарникових насаджень. Прийоми використання рослинного матеріалу: масиви, гаї, куртини, групи, солітери, алеї, боскети, зелені стіни, живоплоти, бордюри, вертикальне озеленення, рокарії і альпінарії, водойми, газони, квіткове оформлення.

1.3. Загальна характеристика об'єктів озеленення.

Система озелених територій. Класифікація територій. Об'єкти озеленення загального призначення. Об'єкти озеленення обмеженого користування. Об'єкти озеленення спеціального призначення. Насадження загального користування: Парки – класифікація та нормативні вимоги і особливості створення, міські сади, міські сквери, бульвари, набережні.

1.4. Об'єкти озеленення обмеженого користування.

Благоустрій та озеленення території дитячих дошкільних установ, загальноосвітніх шкіл, озеленення територій середніх і вищих навчальних закладів, насаджень територій промислових підприємств. Асортимент та способи використання рослин для озеленення територій об'єктів обмеженого

користування. Насадження житлових районів і мікрорайонів. Композиційна структура житлового району. Архітектурно-просторова організація забудови житлового району.

1.5. Об'єкти озеленення спеціального призначення.

Характеристика насаджень спеціального призначення. Озеленення міських вулиць. Озеленення виробничої і захисної промислової зони. Асортимент рослин для озеленення території об'єктів спеціального призначення.

4. Структура навчальної практики

№ п/п	Тема та зміст заняття	Обсяг годин
1	МОДУЛЬ 1	
1.1	Інструктаж з техніки безпеки. Мета і завдання практики. Вимоги до оформлення матеріалів практики. Соціально-екологічні передумови озеленення. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з питанням урбанізації й озеленення, функцією зелених насаджень у міському середовищі. Вивчити та описати рекреаційну функцію зелених насаджень.	2
1.2	Елементи озеленення та їх використання в архітектурно-планувальній організації населених місць. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з класифікацією деревно-чагарникових насаджень, прийомами використання рослинного матеріалу: масиви, гаї, куртини, групи, солітери, алеї, боскети, зелені стіни, живоплоти, бордюри, вертикальне озеленення, рокарії і альпінарії, водойми, газони, квіткове оформлення.	2
1.3	Загальна характеристика об'єктів озеленення. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з системою озелених територій. Знати класифікацію територій. Знати об'єкти озеленення загального призначення, обмеженого користування та спеціального призначення. Ознайомитися з насадженнями загального користування: парки – класифікація та нормативні вимоги та особливості створення, міські сади, міські сквери, бульвари, набережні. Екскурсія до центрального парку м. Суми ім. Кожедуба.	4
1.4	Об'єкти озеленення обмеженого користування. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з благоустроєм та озелененням території дитячих дошкільних установ, загальноосвітніх шкіл, озелененням територій середніх і вищих навчальних закладів, насадженням територій промислових підприємств. Добирати асортимент та	2

	способи використання рослин для озеленення територій об'єктів обмеженого користування. Ознайомитися з насадженнями житлових районів і мікрорайонів, композиційною структурою житлового району, архітектурно-просторовою організацією забудови житлового району. Виїзд до центру міста Суми.	
1.5	Об'єкти озеленення спеціального призначення. <i>Зміст завдання:</i> ознайомитися з характеристикою насаджень спеціального призначення. Ознайомитися з озелененням міських вулиць, озелененням виробничої і захисної промислової зони. Добирати асортимент рослин для озеленення територій об'єктів спеціального призначення.	2
	Разом:	12

Індивідуальні завдання

Оформлення презентації.

5. Методи навчання

1. За джерелом знань:

- 1.1. *Словесні:* розповідь, пояснення, інструктаж.
- 1.2. *Наочні:* демонстрація, спостереження.

2. За характером логіки пізнання.

- 2.1. *Аналітичний.*

3. За характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

- 3.1. *Репродуктивний.*
- 3.2. *Пояснювально-демонстративний.*

4. Активні методи навчання - екскурсії.

6. Методи контролю

В процесі проведення практики поточний контроль здійснюється в наступних формах:

Форми контролю	Терміни контролю
перевірка індивідуальних завдань	в кінці практики
перевірка звіту з практики	в кінці практики
перевірка щоденнику	по ходу та в кінці практики
залік	в кінці практики

Вимоги до звіту

Кожен студент у кінці практики зобов'язаний представити:

1. **Звіт з практики**, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота в період практики; який перевіряється, затверджується керівником практики і зберігається на кафедрі. Оформлений на папері формату

A4, обсяг 3-5 сторінок друкованого тексту, повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, поточні щоденні записи та висновки.

2. Індивідуальне завдання - презентація.

Підведення підсумків практики

Підсумки навчальної практики підводяться у процесі складання студентом заліку керівнику практики.

Студенти, які виконали всі завдання згідно програми практики, оформили відповідно всім вимогам індивідуальне завдання, звіт, отримують залік в останній день практики.

Студент, який не виконав програму практики і отримав менш ніж 60 балів при складанні заліку, направляється на практику вдруге в період канікул або відраховується з навчального закладу.

Результати складання заліку заносяться до екзаменаційної відомості, проставляються у заліковій книжці студента і журналі обліку успішності.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Навчальна практика складається з 1 модуля. За кожний вид контролю студент отримує бальні оцінки, які сумуються в межах модулю і виступатимуть надалі складовою загальної бальної оцінки.

Рейтингова оцінка (РО) модульного контролю складається з:

- РО опанування знань елементів озеленення та їх використання в архітектурно-планувальній організації населених місць - до 20 балів;
- РО опанування знань з характеристики об'єктів озеленення загального призначення, обмеженого користування та спеціального призначення. - 30 балів;
- РО оформлення звіту практики - 20 балів;
- РО індивідуального завдання - 30 балів.

Підсумкова оцінка визначається шляхом переведення викладачем сумарного модульного балу з дисципліни у традиційну академічну оцінку національної шкали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90–100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
69-74	D	
60-68	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

Базова

1. Сурган О. В., Мельник Т. І., Мельник А. В. Озеленення населених місць: Конспект лекцій / Суми, 2020 рік, 90 ст.
2. Сурган О. В., Мельник Т. І., Мельник А. В. Озеленення населених місць. Методичні вказівки для практичних робіт для студентів 3, 2 с.т. курсу спеціальності 205 «Лісове господарство» та 206 «Садово-паркове господарство» денної та заочної форми навчання / Суми, 2020 рік, 35 ст.
3. Сурган О. В., Мельник Т. І., Мельник А. В. Озеленення населених місць. Методичні вказівки щодо виконання самостійної роботи для студентів 3, 2 с.т. курсу спеціальності 205 «Лісове господарство» та 206 «Садово-паркове господарство» денної та заочної форми навчання. – Суми: СНАУ, 2020. - 37 с.
4. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць / В.П. Кучерявий. — Львів: Світ, 2005. — 456 с.
5. Державні будівельні норми. Вулиці та дороги населених пунктів. Київ. Мінрегіон України, 2018. 55 с.
6. Зібцева О. В. Озеленення забудованих територій малих міст у контексті дотримання державних будівельних норм. Науковий вісник НЛТУ України. 2018, т. 28, № 10. С. 28–31.

Допоміжна

1. Боговая И.О., Теодоронский В.С. Озеленение населенных мест. М.: Агропромиздат, 2004.
2. Горохов В.А. Городское зеленое строительство. - М.: Стройиздат, 2006.
3. Гостев В.Ф., Юскевич П.Н. Проектирование садов и парков. М.: Стройиздат, 2005. С.54–332.
4. Ерохина В.И. и др. Озеленение населенных мест. Справочник. М.: Стройиздат, 2007.
5. Ландшафтная архитектура. Краткий справочник архитектора. К.: Будівельник, 2000. С. 281–327.
6. Методические указания по проектированию, строительству и приемке в эксплуатацию парков, садов, скверов и других объектов комплексного благоустройства в городах Украины. РДМУ 204 УССР. 041-84. К.: Киев НИИградостроительства, 2009. 158 с.
7. Благоустройство сел. Альбом. К.: Будівельник, 1978.
8. Вопросы архитектурно-художественной композиции парков. Под ред. А.П.Вергунова. М.: ЦНИИПградостроительства, 1974. - 89 с.
9. Горбачев В.Н. Архитектурно-художественная композиция в озеленении городов. - М.: Высшая школа, 1983.
10. Жирнов А.Д., Гоздог М.Е. Дендропроєктування. Озеленення населених місць. Ландшафтна архітектура. Завдання та методичні поради з практичних робіт, 1997.
11. Жирнов А.Д. Искусство паркостроения. - Львів: Вища школа, 1977.
12. Жирнов А.Д., Мельничук Я.В. Будівництво і експлуатація садово-паркових об'єктів. Навчальний посібник для курсового та дипломного проектування. Львів, 1995.
13. Косаревский Н.А. Композиция городского парка. - К.: Будівельник, 1977.

14. Курбатов Ю.И. Архитектурные формы и природный ландшафт. - Л.: ЛГУ, 1988.
15. Ландшафтные цветочные композиции. Альбом. - К.: Будівельник, 1973.
16. Лунц Л.Б. Городское зеленое строительство. - М.:Стройиздат, 1974. - 280 с.
17. Родічкін І.Д. Лісопарки України. - К.: Будівельник, 1968.
18. Рубцов Л.И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. -К.: Наукова думка, 1977.
19. Северин С.И. Комплексное озеленение и благоустройство городов. - К.: Будівельник, 1975.
20. Тихонов В.І. та ін. Озеленення міст і селищ. - К.: Будівельник, 1990.
21. Кучерявый В.А. Природная среда города. Львов, 2009.
22. Panchuk, A. A. (2016). Improvement of the organizational and economic mechanism of development of garden-park economy of urban agglomeration in current socio-economic conditions. *Fundamental Research*, 10 (1), 171–177.
23. Corburn J (2009) Cities, Climate Change and Urban Heat Island Mitigation: Localising Global Environmental Science. *Urban Stud* 46: 413-427
24. Bai X (2007) Integrating global environmental concerns into urban management: the scale and readiness arguments. *J Ind Ecol* 11: 15–29
25. Hamilton C (2010) Consumerism, self-creation and prospects for a new ecological consciousness. *J Clean Prod* 18: 571–575.
26. Методические рекомендации по формированию озелененных пространств города.– М.: Стройиздат, 2005. 132 с.
27. Остапенко Б.Ф., Жирнов А.Д. Методические указания по проектированию зеленых насаждений городов, поселков и сел. - Харьков, 2010. - 135 с.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://e-heritage.ru/> – Електронна бібліотека
3. <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html> – Електронний фонд наукових публікацій
4. <http://elibrary.ru> – Наукова електронна бібліотека
5. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
6. <http://zakonl.rada.gov.ua/laws> – Законодавство України
7. Krynytskyu, H. T., Chernyavskyy, M. V., & Krynytska, O. H. (2016). Forestry of Ukraine: current state and development trends. *Bulletin of the Transilvania university of Braşov. Series II. Forestry. Wood Industry*, (Vol. 9 (58), № 2, 25–30). Agricultural Food Engineering – Braşov: Transilvania University Press. URL: http://webbut.unitbv.ro/bulletin/Series%20II/Contents_II_2.html

ДОДАТОК 1

Результати навчання за освітнім компонентом та їх зв'язок з програмними результатами навчання

Результати навчання за ОК: після закінчення вивчення освітнього компонента (дисципліни) студент буде здатен:	Програмні результати навчання на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		
	ПРН7	ПРН8	ПРН11
ДРН 1. Розуміти функції зелених насаджень у міському середовищі.	*	*	
ДРН 2. Знати елементи озеленення та розуміти їх використання в архітектурно-планувальній організації населених місць.	*	*	
ДРН 3. Знати загальну характеристику об'єктів озеленення.	*	*	
ДРН 4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.			*
ДРН 5. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації декоративних рослин та рослинних садово-паркових угруповань, підтримання їх декоративності, стійкості і стабільності в умовах комплексної зеленої зони міста.	*		
ДРН 6. Розуміти законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали з організації та ведення садово-паркового господарства.			*